IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO

2026-11-13
Druskininkai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus patvirtintomis Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis, Druskininkų lopšelyje-darželyje „Žibutė“ (toliau – Darželis) buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

Atsižvelgiant į Darželio vykdomos veiklos pobūdį, darbuotojams suteiktus įgaliojimus, jų dalyvavimą priimant administracinius ir finansinius sprendimus bei galimą privačių interesų įtaką nešališkam pareigų vykdymui, korupcijos pasireiškimo tikimybę pasirinkta vertinti šioje Darželio veiklos srityje – darbuotojų privačių interesų deklaravimas ir interesų konfliktų valdymas.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą ir vertinimą atliko Darželio socialinė pedagogė Jolita Balčiuvienė, atsakinga už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Darželyje.

Analizuojamas laikotarpis: 2025-01-01 – 2025-12-31.

Tikslas. Nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti darbuotojų privačių interesų deklaravimo ir interesų konfliktų valdymo srityje, įvertinti Darželyje taikomas interesų konfliktų prevencijos ir kontrolės priemones bei numatyti priemones nustatytoms rizikoms mažinti ir Darželio veiklos skaidrumui užtikrinti.

Uždaviniai:

1. įvertinti Darželio vidaus teisės aktų, reglamentuojančių privačių interesų deklaravimą, interesų konfliktų prevenciją ir valdymą, atitiktį galiojantiems teisės aktams.
2. išanalizuoti darbuotojų, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka privaloma deklaruoti privačius interesus, sąrašo sudarymo ir jo aktualumo užtikrinimo tvarką.
3. įvertinti privačių interesų deklaracijų pateikimo, tikslinimo ir kontrolės organizavimą bei darbuotojų informavimą apie pareigą vengti interesų konfliktų.
4. išanalizuoti galimų interesų konfliktų nustatymo, pranešimo apie juos ir nusišalinimo procedūrų taikymą.
5. pasiūlyti priemones korupcijos rizikai ir jos veiksniams mažinti.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

1. teisės aktų ir Darželio vidaus dokumentų turinio analizė;
2. Darželio darbuotojų, atsakingų už privačių interesų deklaravimo ir interesų konfliktų valdymo procedūras, veiklos vertinimas;
3. darbuotojų apklausos arba pokalbio metodas;
4. viešai prieinamos informacijos Darželio interneto svetainėje analizė;
5. praktikoje taikomų procedūrų ir dokumentų įforminimo vertinimas.

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą vertinti šie teisės aktai ir dokumentai:

1. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas;
2. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas;
3. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos rekomendacijos dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi kontrolės vykdymo;
4. Druskininkų lopšelio-darželio „Žibutė“ nuostatai;
5. Druskininkų lopšelio-darželio „Žibutė“ darbo tvarkos taisyklės;
6. Druskininkų lopšelio-darželio „Žibutė“ korupcijos prevencijos 2025–2027 metų veiksmų planas;
7. Druskininkų lopšelio-darželio „Žibutė“ antikorupcinio elgesio kodeksas;

8. Druskininkų lopšelio-darželio „Žibutė“ direktorės įsakymas dėl pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašo patvirtinimo;
9. Druskininkų lopšelio-darželio „Žibutė“ direktorės įsakymas dėl privačių interesų deklaravimo ir jo kontrolės;
10. Druskininkų lopšelio-darželio „Žibutė“ direktorės įsakymas dėl atsakingo asmens už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą paskyrimo;
11. kiti Darželio vidaus dokumentai, susiję su darbuotojų funkcijomis, viešaisiais pirkimais, finansinių sprendimų priėmimu ir interesų konfliktų valdymu.

I. PRIVAČIŲ INTERESŲ DEKLARAVIMO ORGANIZAVIMAS

Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas nustato pareigą įstatyme nurodytiems asmenims deklaruoti privačius interesus, vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių dėl jų nešališkumo.

Darželyje privačių interesų deklaravimo procesas organizuojamas vadovaujantis minėto įstatymo nuostatomis ir Darželio direktorės patvirtintais vidaus dokumentais.

Darželio direktorės įsakymu yra patvirtintas pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašas. Šis sąrašas yra svarbi interesų konfliktų prevencijos priemonė, leidžianti nustatyti darbuotojus, kurių priimami sprendimai, vykdomos funkcijos ar dalyvavimas tam tikrose procedūrose gali būti susiję su privačiais interesais.

Vertinant šią veiklos sritį svarbu nustatyti, ar patvirtintas pareigybių sąrašas atitinka faktines darbuotojų funkcijas, ar į jį įtraukti visi įstatyme nustatyti deklaruojantys asmenys ir ar, pasikeitus darbuotojų pareigoms arba funkcijoms, sąrašas atitinkamai atnaujinamas.

Darželyje privačių interesų deklaracijos teikiamos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos Privačių interesų registre (PINREG). Darbuotojai, kuriems tokia pareiga nustatyta, privalo deklaracijas pateikti įstatymo nustatytais terminais, taip pat jas patikslinti pasikeitus deklaruotiniems duomenims.

Darželio vadovas arba jo įgaliotas asmuo vykdo deklaravimo pareigos laikymosi kontrolę, informuoja darbuotojus apie jiems taikomus reikalavimus ir prireikus konsultuoja dėl deklaracijų pateikimo bei tikslinimo.

Per analizuojamą laikotarpį būtina įvertinti:

- kiek Darželio darbuotojų turėjo pareigą deklaruoti privačius interesus;
- ar visi privalantys deklaruoti asmenys pateikė deklaracijas;
- ar deklaracijos buvo patikslintos pasikeitus deklaruotiniems duomenims;
- ar darbuotojai buvo tinkamai informuoti apie deklaravimo pareigas;
- ar buvo vykdoma sisteminga deklaracijų pateikimo ir jų aktualumo kontrolė.

Analizės metu nustatyta: visi 4 asmenys deklaravo.

II. INTERESŲ KONFLIKTŲ PREVENCIJA IR VALDYMAS

Interesų konfliktas gali kilti tuomet, kai darbuotojas, vykdydamas savo pareigas arba priimdamas sprendimus, turi tiesioginį ar netiesioginį asmeninį suinteresuotumą sprendimo rezultatu.

Darželio veikloje galimos situacijos, susijusios su darbuotojų dalyvavimu:

- organizuojant ir vykdant viešuosius pirkimus;
- pasirenkant prekių, paslaugų ar darbų tiekėjus;
- vertinant tiekėjų pasiūlymus ir priimant sprendimus dėl sutarčių sudarymo;
- vykdant sutarčių įgyvendinimo kontrolę;
- priimant darbuotojus į darbą ir organizuojant jų atrankas;
- priimant sprendimus dėl darbuotojų darbo sąlygų, darbo užmokesčio ar kitų su darbo santykiais susijusių klausimų.

Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas situacijoms, kai darbuotojas, jo artimi asmenys ar kiti su juo susiję asmenys gali būti suinteresuoti priimamu sprendimu.

Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas įpareigoja deklaruojančius asmenis vengti interesų konflikto, o jam kilus – įstatymo nustatyta tvarka nusišalinti nuo atitinkamų sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo.

Darželyje darbuotojai apie pareigą vengti interesų konflikto informuojami supažindinant juos su vidaus dokumentais, antikorupcinio elgesio kodeksu ir kitomis prevencinėmis priemonėmis.

Vertinant interesų konfliktų valdymą svarbu nustatyti, ar darbuotojai žino, kokiais atvejais privalo informuoti vadovą apie galimą interesų konfliktą, ar yra nustatyta aiški nusišalinimo procedūra ir ar tokie atvejai tinkamai įforminami dokumentuose.

Analizuojant 2025 m. laikotarpį vertintina:

- ar buvo gauta darbuotojų pranešimų apie galimus interesų konfliktus;
- ar buvo pateikta nusišalinimų ir kaip jie įforminti;
- ar vadovas priėmė sprendimus dėl darbuotojų nusišalinimo;
- ar darbuotojai, dalyvaujantys viešuosiuose pirkimuose, buvo pasirašę nešališkumo deklaracijas ir konfidencialumo pasižadėjimus, kai tokia pareiga jiems taikoma;
- ar buvo imtasi priemonių, kad darbuotojai nedalyvautų priimant sprendimus, susijusius su jų privačiais interesais.

Analizės metu nustatyta: konfliktų ir nusišalinimų nebuvo poreikio.

III. DARBUOTOJŲ INFORMAVIMAS IR KORUPCIJAI ATSPARIOS APLINKOS KŪRIMAS

Darbuotojų informuotumas apie privačių interesų deklaravimo ir interesų konfliktų valdymo reikalavimus yra viena svarbiausių prevencinių priemonių.

Darželyje viešai skelbiami korupcijos prevencijos dokumentai, darbuotojams pateikiama informacija apie galimybę pranešti apie galimus pažeidimus, taip pat skelbiamas antikorupcinio elgesio kodeksas.

Darželio korupcijos prevencijos 2025-2027 metų veiksmų plane numatytos korupcijos prevencijos priemonės, kuriomis siekiama didinti darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą, stiprinti veiklos skaidrumą ir mažinti galimas korupcijos pasireiškimo prielaidas.

Vertinant šią sritį svarbu atsižvelgti į tai, ar darbuotojams periodiškai primenamos jų pareigos, ar organizuojami mokymai, konsultacijos, ar darbuotojai supažindinami su interesų konflikto situacijų pavyzdžiais.

Taip pat vertintina, ar Darželio interneto svetainėje skelbiami korupcijos prevencijos dokumentai yra aktualūs, ar juose nurodyta informacija atitinka faktinę situaciją ir galiojančius teisės aktus.

Analizės metu nustatyta: mokymai vyko 3 asmenim.

IV. VIDAUS TEISĖS AKTŲ IR KONTROLĖS PRIEMONIŲ VERTINIMAS

Darželio veiklą reglamentuojantys vidaus dokumentai turi užtikrinti aiškų darbuotojų funkcijų paskirstymą, atsakomybę ir sprendimų priėmimo skaidrumą.

Atliekant analizę įvertinta, ar Darželyje patvirtinti dokumentai, reglamentuojantys privačių interesų deklaravimo ir interesų konfliktų valdymo procesus, yra aktualūs ir pakankami.

Viešai skelbiamų dokumentų analizė parodė, kad Darželis yra patvirtinęs 2025-2027 metų korupcijos prevencijos veiksmų planą, antikorupcinio elgesio kodeksą, pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą ir kitus korupcijos prevenciją reglamentuojančius dokumentus.

Tačiau viešai skelbiamoje informacijoje taip pat nurodoma 2021-2023 metų korupcijos prevencijos programa, kurios galiojimo laikotarpis jau pasibaigęs. Dėl šios priežasties tikslinga peržiūrėti šios informacijos pateikimą interneto svetainėje ir užtikrinti, kad darbuotojams bei visuomenei būtų aiškiai prieinami aktualūs dokumentai.

Taip pat tikslinga peržiūrėti pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą, įvertinant darbuotojų funkcijų pasikeitimus ir teisės aktų reikalavimus.

Analizės metu nustatyta: vidaus dokumentų patikroje trūkumai nenustatyti.

IŠVADA

Išanalizavus Druskininkų lopšelio-darželio „Žibutė“ veiklos sritį „Darbuotojų privačių interesų deklaravimas ir interesų konfliktų valdymas“, įvertinus Darželio vidaus dokumentus, privačių interesų deklaravimo organizavimą, darbuotojų informavimą ir interesų konfliktų prevencijos priemones, darytina išvada, kad Darželyje yra sukurtos pagrindinės prielaidos interesų konfliktų prevencijai ir korupcijai atsparios aplinkos kūrimui.

Darželyje patvirtinti pagrindiniai korupcijos prevenciją reglamentuojantys dokumentai, paskirtas atsakingas asmuo, viešai skelbiama informacija apie pranešimų teikimo galimybes ir privačių interesų deklaravimą.

Vis dėlto, siekiant užtikrinti nuoseklų ir veiksmingą interesų konfliktų valdymą, būtina nuolat tikrinti privačių interesų deklaravimo pareigų vykdymą, atnaujinti vidaus dokumentus, užtikrinti aiškią nusišalinimo procedūrą ir didinti darbuotojų informuotumą.

Atsižvelgiant į atliktos analizės rezultatus, korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje veiklos srityje vertinama kaip maža. Didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas galimų interesų konfliktų nustatymui, jų deklaravimui ir tinkamam nusišalinimo procedūrų įgyvendinimui.

Rekomenduojama:

1. peržiūrėti ir, esant poreikiui, atnaujinti Darželio direktoriaus įsakymu patvirtintą pareigybių, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą, atsižvelgiant į darbuotojų funkcijas ir galiojančių teisės aktų reikalavimus;
2. užtikrinti nuolatinę privačių interesų deklaracijų pateikimo ir jų tikslinimo kontrolę, periodiškai tikrinant, ar visi deklaruoti privalantys darbuotojai tinkamai vykdo šią pareigą;
3. peržiūrėti ir prireikus patikslinti vidaus dokumentus, reglamentuojančius interesų konfliktų nustatymą, pranešimą apie juos ir darbuotojų nusišalinimo procedūras;
4. organizuoti darbuotojų informavimą ir mokymus apie privačių interesų deklaravimą, interesų konfliktų atpažinimą, nusišalinimo pareigą ir galimas interesų konflikto pasekmes;
5. užtikrinti, kad darbuotojai, dalyvaujantys viešųjų pirkimų, darbuotojų atrankos ir kituose sprendimų priėmimo procesuose, būtų tinkamai informuoti apie nešališkumo ir interesų konfliktų prevencijos reikalavimus;
6. peržiūrėti Darželio interneto svetainėje skelbiamus korupcijos prevencijos dokumentus, pašalinti arba archyvuoti nebegaliojančius dokumentus ir užtikrinti aktualios informacijos viešinimą;
7. tęsti korupcijos prevencijos 2025-2027 metų veiksmų plano įgyvendinimą ir periodiškai vertinti numatytų priemonių rezultatyvumą.

Rasa Vaisietienė